

VEDRØRENDE BEGRAVELSESTAKSTER og forslag til ensartet takstfastsættelse i byerne ÅRHUS, ODENSE, ÅLBORG, RANDERS og ESBJERG

Af kirkegårdsinspektør *Sigurd G. Jacobsen*

I de seneste år har der som bekendt i presse og radio-fjernsyn været en vis interesse for begravelsestaksterne såvel i hovedstadsområdet som i provinsbyerne. Overskrifter som: "100% mere for det sidste hvilested", "Begravelsesprisen kan variere fra 2- 1.200 kr.", "Klassedifference trives også på kirkegårdene" kunne læses i aviserne i 1969-70.

De undersøgelser, der lå til grund for artiklerne, blev fortsat af radio og fjernsyn, som i 1971-1972 i flere udsendelser behandlede såvel bedemændenes som begravelsesadministrationernes takster.

Det faldt mig derfor naturligt at beskæftige mig med disse forhold, idet der efter min mening var mange ting, som blev behandlet i de pågældende artikler, der forekom urimelige og utidsvarende og derfor burde tages op til revision.

I forbindelse med kommunesammenlægningerne - kommunalreformen pr. 1. april 1970 - blev det i Odense Byråd vedtaget, at samtlige kommunale takster inden for storkommunen skulle være ens, f.eks. el, gas, vand o.s.v.

Denne vedtagelse fik mig til at rejse spørgsmålet: hvad med begravelsestaksterne?

Nu var og er det sådan, at kun de 5 største af de inden for Odense storkommune beliggende kirkegårde er kommunalt administrerede, og resten - 21 små kirkegårde - bliver styret af menighedsrådene under stiftsøvrighedens tilsyn.

Dette forhold gjorde det ikke muligt for Odense Byråd at koordinere taksterne uden først at forelægge og forhandle sagen med stiftsøvrigheden.

I orienterende samtaler med biskoppen og stiftsfuldmægtigen gav begge d' herrer udtryk for stor sympati med det af mig fremsatte radikale forslag, at man kunne koordinere ved at gøre alle normale ydelser til begravelsesvæsenet resp. kirkekassen i forbindelse med begravelse og ligbrænding vederlagsfri.

For at kompensere det indtægtstab, et sådant forslags gennemførelse på dette tidspunkt ville medføre for Odense kommune (ca. 450.000 kr.) og for nogle af menighedsrådene - fra 0 kr. til "Odenses tab" relativt -

foreslog jeg, at man i forbindelse med den nye sygesikringslovs ikrafttræden 1/4 1973 skulle arbejde på, at sygekassens begravelseshjælp skulle reduceres i forhold hertil, da udgiften i så fald for alle blev dækket over skatten.

Hvis vi f.eks. sætter begravelseshjælpen til 1.000 kr. - beløbet pristalsreguleres - kunne man ifølge forslaget nøjes med at udbetale 600 kr. til hjælp til dækning af bedemandsregning, idet den gennemsnitlige udgift til f.eks. kirkegårdsforvaltningen i Odense pr. begravelse/ligbrænding 450 kr. i så fald bortfaldt.

Forslagets gennemførelse på landsbasis ville betyde administrative besparelser og en væsentlig reduktion i det offentlige tilskud til begravelser, idet det samme beløb 1.000 kr. bliver udbetalt ved alle dødsfald, selv om udgiften til gravsted og gravens gravning m.m. for de pårørende mange steder er væsentlig mindre eller helt gratis, idet den her helt eller delvis dækkes over den kommunale eller den kirkelige ligning.

Men der var for mange parter involveret til, at en sådan reform kunne klares inden 1/4 1973, selv om forslagets gennemførelse ville bevirke, at alle borgere i så fald ville blive stillet ens med hensyn til offentligt tilskud.

Regnestykket med runde tal (beløbet er f.t. 1.050 kr.):

50.000 dødsfald á 1.000 kr. i tilskud giver	50.000.000 kr.
50.000 " " 600 " " " " " " " " " " " "	30.000.000 "
	rest 20.000.000 kr.

hvis vi skønner, at 30% af dødsfaldene ikke medfører udgifter til gravsted og gravning jfr. det tidligere oplyste, bliver besparelsen på landsbasis 30% af 20.000.000 kr. = 6.000.000 kr., som skønsmæssigt hidtil er udbetalt, selv om udgiften, de var bestemt til, ikke fandtes, den blev som oplyst dækket over skatten.

Dette var efter min mening en mulighed for en virkelig reform, som imidlertid forblev i teorien.

Men der kom alligevel af reform- og koordinationstankerne noget, synes jeg, ikke helt uvæsentligt.

Det viste sig, at man - ifølge sagens natur - også i andre byer havde problemer med disse takster og andre administrative faktorer fremkaldt af kommunesammenlægningen.

Problemerne havde været drøftet i telefonen og ved brevveksling mellem de 5 store byer: Århus - Ålborg - Randers - Esbjerg og Odense.

Disse drøftelser endte med, at rådmanden for begravelsesvæsenet i Ålborg indbød til en fællessnak om problemerne rådmænd og embedsmænd imellem i Ålborg den 13. april 1972.

Mødet var indkaldt med det formål at få alle oplysninger vedrørende begravelsesområdet i de 5 byer frem på bordet til indgående drøftelse, og afslørede, at der herskede stor vilkårlighed inden for takstpolitikken

på begravelsesområdet i disse byer nøjagtig som tilfældet var i Odense og de tidligere omegnskommuner, og det øvrige land.

Taksterne var fastsat politisk i såvel kommunalbestyrelser som i menighedsråd uden væsentlig baggrund i de faktiske arbejdsydelse eller omkostninger, der var forbundet med begravelsesfunktionerne eller serviceydelserne i forbindelse hermed.

Resultatet af Ålborg-mødet blev, at kirkegårdsadministrationerne i de 5 byer på embedsmandsplan skulle forsøge at udarbejde et ensartet takstforslag til forelæggelse for politikerne med henblik på vedtagelse i de 5 byer.

Vi tog hjem og arbejdede videre med sagen efter at have aftalt, at embedsmændene skulle mødes igen til efteråret efter at have forelagt sagen for deres kirkegårdsbestyrelser og stiftsøvrighed.

Administrationschef N. Bredgaard, Århus, påtog sig at lade udarbejde en oversigt over de omhandlede takster i alle 5 byer, som derefter i september måned 1972 blev tilsendt de implicerede, og samtidig indkaldte han til møde i Århus den 5. oktober 1972.

I mellemtiden havde vi i Odense magistrat haft møde med biskop og stiftsfuldmægtig, som kunne gå ind for den foreslåede harmonisering af begravelsestaksterne inden for Odense storkommune, og man ville snarest foreholde menighedsrådene det rimelige heri med henblik på at koordinere taksterne pr. 1. april 1973.

Ved mødet i Århus blev samtlige takster nøje gennemgået og vurderet, og der blev argumenteret og diskuteret, indtil man blev enige om en relativ harmonisering, som man så skulle tage op til endelig vurdering i et sidste møde, som blev fastlagt til 18. januar 1973 i Odense.

Bredgaard, Århus, udarbejdede et fyldigt referat af mødet, som blev tilsendt parterne med anmodning om kommentarer, som i så fald kunne afklares inden det afsluttende møde i Odense den 18. januar.

Ved Odense-mødet blev samtlige divergenser endeligt afklaret, og man enedes om et stort set fuldstændig harmoniseret takstforslag til forelæggelse for byråd og evt. kirkegårdsbestyrelse. Man havde i forvejen ventileret principper og hovedpunkter og fået godkendelse.

I Odense blev stiftsøvrighed og magistratsafdeling informeret om de væsentlige punkter i forslaget og gav fuld tilslutning hertil.

Odense byrådssekretariat (kommunaldirektøren) havde allerede på grundlag af forhandlingerne med stiftsøvrigheden og magistraten tilskrevet kirkeministeriet den 21. december 1972, at man var sindet at indstille forslaget til vedtagelse i byrådet, således at de nye takster kunne træde i kraft 1. april 1973.

Den 15. marts 1973 blev kirkeministeriet af byrådssekretariatet i et brev gjort bekendt med forslagets væsentlige forskelle i henseende til det eksisterende takstregulativ med anmodning om godkendelse.

Det fuldstændige takstforslag blev godkendt af Odense byråd den 19. marts 1973 og blev sat i kraft 1. april.

De væsentlige punkter i det takstregulativ, som - formentlig også - vil blive vedtaget i løbet af året i de 4 kommuner: Århus, Ålborg, Randers og Esbjerg og samtidig gældende for de af menighedsrådene bestyrede kirkegårde i Odense kommune, er nedfældet i følgende uddrag:

Kapel med alle faciliteter og normal udsmykning stilles gratis til rådighed, herunder også orgelspil og sang med 2 stemmer.

Gravsteder i normalstørrelse (d.v.s. kistegravsteder under 4 m² pr. gravplads og urnegravsteder indtil 1,5 m²) udlægges vederlagsfrit - og efter frit valg - i forbindelse med henholdsvis begravelse eller ligbrænding for én fredningsperiode (kistegrav 20 år, urnegrav 10 år).

Til afløsning af de hidtil gældende forhøjede takster for udenbysboende indføres en fast afgift på 300 kr. Denne afgift træder i stedet for ekstrabetaling for gravstedserhvervelse, kapelleje m.m.

Samtlige øvrige takster er harmoniseret i de 5 byer, således at der betales det samme beløb for den samme ydelse.

For fornyelse af gravsteder må der stadigvæk betales efter gældende takst.

Det tilføjes, at der ikke har været vanskeligheder i forbindelse med administrationen af det nye takstregulativ i det halve år, det har været gældende i Odense.